

CRB 2022-1718
CO 3000-18
NAR P/D.22-07
Dossier CNT 3.349-7
05/07/2022

Tussentijds verslag van de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen: werkmethode

1. Context

Op 6 september 2021 sturen de CRB en de NAR een brief aan minister Karine Lalieux naar aanleiding van de verbintenis van de regeringscoalitie om te onderzoeken "welke hervormingen kunnen worden doorgevoerd om de financiële en sociale houdbaarheid van de pensioenstelsels te garanderen".

In die brief verklaren de sociale gesprekspartners dat het belangrijk is een 'geschikte instelling' op te richten waarin de vertegenwoordigers van de werkgevers, van de werknemers van de privésector, van de werknemers van de openbare sector en van de zelfstandigen over deze vraagstukken in debat kunnen gaan, met de steun van vertegenwoordigers van de academische en wetenschappelijke wereld.

Voor een dergelijke instelling werden vervolgens twee opdrachten opgesteld:

- een gemeenschappelijke diagnose van de economische en sociale uitdagingen voor de pensioenstelsels opstellen en de voor- en nadelen onderzoeken van de beleidsmaatregelen waarmee een antwoord kan worden geboden op deze uitdagingen;
- met de regering een consensus bereiken over de economische en sociale beleidskeuzes die onontbeerlijk zijn om deze uitdaging aan te gaan.

In de brief werd gepreciseerd dat het bestaan van het Nationaal Pensioencomité het niet mogelijk maakte dergelijke werkzaamheden uit te voeren en dat dit comité moest worden hervormd. De bedoeling was dat het een onafhankelijke en representatieve instelling zou worden, "buiten het spel van de politieke machtsverhoudingen", waar vertegenwoordigers van de academische en wetenschappelijke wereld "de vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers raadgevende ondersteuning zouden bieden".

Aangezien een dergelijke hervorming niet snel kan worden doorgevoerd, hebben de sociale gesprekspartners zich in hun brief uitgesproken voor de tijdelijke oprichting van een gemengde subcommissie ad hoc binnen de CRB en de NAR om de dringende vragen van de regering over de pensioenen te beantwoorden.

Minister Lalieux beantwoordde de brief van 6 september 2021 met een schrijven dd. 5 oktober 2021, waarin ze melding maakte van haar hervormingsvoorstel, onder voorbehoud van het resultaat van de besprekingen binnen de regering.

Er zijn echter negen maanden verstreken voordat de CRB en de NAR op 2 juni 2022 werkelijk een adviesvraag van de ministers Karine Lalieux en David Clarinval voorgelegd kregen aangaande de hervorming van de pensioenen.

In die adviesvraag van 2 juni vraagt de federale regering dat de sociale gesprekspartners uiterlijk 6 juli 2022 een tussentijds verslag publiceren. Dat verslag moet volgens de brief "voorstellen voor concrete maatregelen bevatten waarover zij het eens zijn of rond welke zij zich ertoe verbinden later te werken".

Deze voorstellen moeten betrekking hebben op de volgende drie thema's:

- de financiële en sociale houdbaarheid van het pensioenstelsel;
- de veralgemening en versterking van de aanvullende pensioenen;
- de modernisering van de gezinsdimensie.

De regering werkt van haar kant aan vier andere specifieke maatregelen in verband met de pensioenen, die zullen worden voorgelegd aan de sociale gesprekspartners op andere niveaus en in andere organen, m.n. de beheerscomités van de organen en instellingen waarop de maatregelen van toepassing zijn.

De Raden vestigen er de aandacht op dat hun antwoord op de adviesvraag van de ministers van 2 juni 2022 uiterlijk op 6 juli 2022 wordt verwacht. Ze wijzen er meteen op dat deze termijn van een maand die hun wordt toegestaan om een zodanig complex en technisch onderwerp te onderzoeken, weinig realistisch is om een verslag op te stellen dat voorstellen van concrete maatregelen in dit dossier bevat.

Op basis van de toelichting die door de beleidscellen werd gegeven – met inbegrip van de vraag om tegen het einde van het jaar 2022 over concrete elementen te beschikken betreffende de drie thema's – en gezien het korte tijdsbestek, werd door de Raden beslist om tegen 6 juli 2022 een tussentijds verslag op te stellen, die de werkmethode bevat die de sociale partners zullen hanteren om hun werkzaamheden te organiseren teneinde aan de vraag tegemoet te komen.

In het licht hiervan verwijzen de sociale partners naar hun gezamenlijke verklaring over 75 jaar sociale zekerheid van 20 december 2019. Deze verklaring bevat een aantal principes betreffende de sociale zekerheid in haar geheel. In het kader van de werkzaamheden van de sociale partners rond de hervorming van de pensioenen kunnen deze principes een inspiratiebron zijn.

2. Voorstel van werkmethode

Zoals hierboven al werd aangegeven, bevat het antwoord op de brief van 2 juni een voorstel van **werkmethode** waaruit een engagement van de sociale gesprekspartners blijkt om:

- 1) werkzaamheden te wijden aan de drie thema's die de regering in haar adviesvraag heeft vastgesteld; en
- 2) deel te nemen aan het ruimere debat en de bredere beschouwingen over de hervormingen van het pensioenstelsel.

Hieronder worden in een eerste punt elementen van precisering gegeven met betrekking tot de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen. Het tweede punt brengt de thema's in herinnering die de regering in haar adviesvraag heeft vastgesteld en stelt hiervoor een algemene aanpak voor. In het derde punt wordt een preciezer werkmethode voorgesteld. Ten slotte wordt in het vierde punt een indicatief tijdschema geschetst, rekening houdend met het verzoek van de beleidscellen om tegen eind 2022 over concrete elementen voor de drie thema's te beschikken.

2.1 Gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen

De oprichting van de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen binnen de CRB en de NAR is een **tijdelijke oplossing** die de sociale gesprekspartners hebben voorgesteld om te antwoorden op de dringende vragen van de regering inzake de pensioenen, in afwachting van een hervorming van het Nationaal Pensioencomité. Het is derhalve niet de bedoeling dat de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen een permanent karakter krijgt.

De samenstelling van de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen is **bipartiet**; ze brengt enerzijds de vertegenwoordigers van de werkgevers en van de zelfstandigen en anderzijds de vertegenwoordigers van de werknemers van de privésector en van de openbare sector bijeen. Ze zal noch vertegenwoordigers van de politieke wereld, noch vertegenwoordigers van de academische wereld bevatten.

2.2 Thema's

Er zij aan herinnerd dat de beleidscellen in hun adviesvraag van 2 juni 2022 de volgende **drie thema's** hebben vastgesteld:

- de financiële en sociale houdbaarheid van het pensioenstelsel;
- de veralgemening en versterking van de aanvullende pensioenen;
- de modernisering van de gezinsdimensie.

Deze gezamenlijke thema's zullen van bij aanvang worden geïntegreerd in de werkzaamheden, **zonder enige prioriteit in tijd** voor de behandeling ervan. In functie van hun specificiteit zullen ze daarentegen wel op een verschillende manier kunnen worden behandeld.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat de regering momenteel aan **vier** andere **specifieke maatregelen** werkt dan de drie hierboven opgesomde thema's. Het is belangrijk om voor al die werkzaamheden een **algehele coherentie** te garanderen en een **optimale betrokkenheid** van de sociale gesprekspartners te waarborgen.

2.3 Werkmethode

De werkzaamheden van de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen zullen in verschillende fasen verlopen. Het proces in zijn geheel zal steeds worden aangestuurd door de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de gemengde subcommissie ad hoc Pensioenen.

De sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen zullen beginnen met de organisatie van een reeks **hoorzittingen met deskundigen** uit de academische en wetenschappelijke wereld, van de administratie of ook van overheidsinstellingen zoals het Federaal Planbureau en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Ter voorbereiding van deze hoorzittingen zullen de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen de **modaliteiten** van de hoorzittingen bepalen en zullen ze meer in het bijzonder de nadere **vragen** formuleren die moeten worden behandeld voor elk algemeen thema dat werd vastgesteld door de beleidscellen in hun adviesvraag van 2 juni 2022, en zullen ze de **deskundigen** kiezen die moeten worden gehoord.

Tot besluit van deze hoorzittingen zullen de secretariaten (CRB en NAR) een **feitenverslag** opstellen over de inhoud van deze hoorzittingen. Dat verslag zal een **werkdocument** zijn, dat de vaststellingen bevat die tijdens de hoorzittingen werden gedaan omtrent de drie thema's, en dat gedurende het ganse redactieproces regelmatig zal worden voorgelegd aan de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen.

Tijdens het redactieproces van het verslag zullen de secretariaten worden bijgestaan door 4 deskundigen van de academische wereld. Deze deskundigen zullen worden gekozen voor hun expertise inzake de behandelde thema's en vraagstukken en paritair worden aangewezen (2 voor de werkgeversbank en 2 voor de werknemersbank). Ze hebben als opdracht te waken over de wetenschappelijke kwaliteit van het ontwerpverslag.

Aan het einde van het proces zal het verslag ter **goedkeuring** worden voorgelegd aan de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen. Bovendien zal het pas kunnen worden gepubliceerd op hetzelfde moment als een advies van de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen (zie hieronder).

Ter afsluiting zullen de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de GSC ad hoc Pensioenen een **advies** uitbrengen op basis van het feitenverslag van de hoorzittingen. Dit advies zal op hetzelfde moment worden gepubliceerd als het hierboven vermelde verslag, dat niet zonder het advies kan worden gepubliceerd.

2.4 Tijdschema

September 2022

- Vaststelling van de modaliteiten van de hoorzittingen en van de te behandelen vragen
- Selectie van de spre(e)k(st)ers op de hoorzittingen

Oktober 2022

- Hoorzitting thema 1
- Hoorzitting thema 2
- Opstelling van het verslag

November 2022

- Hoorzitting thema 3
- Opstelling van het verslag

December 2022

- Goedkeuring van het verslag
- Opstelling van het advies
- Gecombineerde publicatie van het verslag en van het advies